

การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามมาตรฐาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี
PERSONNEL PARTICIPATION AFFECTING OPERATING STANDARDS
OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATIONS IN RATCHABURI PROVINCE

สิริยา ภัคดีพิน/¹ SIRIYA PUKDEEPIN¹
พิชญาภา ยืนยาว/² PITCHAYAPA YUENYAW²
จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย/³ JITTIRAT SAENGLOETUTHAI³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากร 2) ศึกษาระดับการทำงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 3) วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของบุคลากรซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี จำนวน 254 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในวางแผนงาน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2. การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร บุคลากร การบริหาร

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์คณะครุศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์คณะครุศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย การส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย และการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

3. การมีส่วนร่วมของบุคลากร ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 42.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the level of personnel participation; 2) identify the level of operating standards of the child development centers; and 3) analyze personnel participation affecting operating standards of child development centers. Research sample was 254 personnel of child development centers under Local Administrative Organizations in Ratchaburi Province, derived by proportional stratified random sampling distributed by district. Research instrument was a questionnaire constructed by the researcher. Data were analyzed with percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression.

The findings of this research were as follows:

1. Overall and in specific aspects, personnel participation of child development centers was at a high level. These aspects, ranked from the highest to the lowest, were as follows: planning, implementation, evaluation, decision making, and beneficiaries.

2. Overall and in specific aspects, operating standards of child development centers was at a high level. These aspects, ranked from the highest to the lowest, were as follows: academic and curriculum-based activities; personnel; management of child development centers; buildings, ground, environment and safety; promotion of early childhood development networks; including participation and support from all parties and sectors in the community.

3. Personnel participation in the aspects of beneficiaries and planning together predicted operating standards of child development centers at the percentage of 42.40 with statistical significance at .01.

Keywords: personnel participation, child development center, local administrative organization

บทนำ

สภาพสังคมในยุคโลกไร้พรมแดนที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้น มีข่าวสารและเทคโนโลยีจากโลกภายนอก ทั้งที่มีประโยชน์และโทษต่อความคิด จิตใจและการกระทำของผู้คน อีกทั้งความรุนแรงจากการต่อสู้ช่วงชิงอำนาจและผลประโยชน์ สภาพแวดล้อมดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตของผู้คน และมีผลกระทบต่อเด็กเป็นอย่างมาก ดังนั้นการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กอายุ 3-5 ปี จึงควรส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างครอบคลุมและสมดุล เน้นให้เด็กมีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดี มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ การออกกำลังกาย โภชนาการ และกิจนิสัย ซึ่งเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่ออยู่ในโลกด้วยความมั่นคงและมีความสุข (สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2548: คำนำ)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ มาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 โดยกำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งถือว่าการจัดการศึกษานั้นเป็นส่วนหนึ่งของการบริการสาธารณะด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554: 2) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และมาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานงานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555: 16) ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กวัย 3-5 ขวบ ให้มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนเพิ่มศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา จึงต้องรับผิดชอบภารกิจการดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพตามอำนาจหน้าที่ และเจตนารมณ์ของรัฐบาล ด้วยภารกิจดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553: 1-2) จึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วม เพื่อให้ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดขึ้น ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นให้ผู้ดำเนินงานและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และลงมือทำด้วยตนเอง นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังมีความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมของกลุ่มเป็นตัวกระตุ้นให้งานสำเร็จได้ตามเป้าหมาย เพราะการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและการทำประโยชน์ การรับผิดชอบ ดังนั้น ประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับความร่วมมือที่จะผลักดันให้ภารกิจบรรลุเป้าหมาย ดังที่ เพ็ชร งามขุนทด (2554: 136-140) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ งานด้านการมีส่วนร่วมและรับสนับสนุนจากชุมชน งานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และงานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งานด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553: 3-4) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นจำนวนไม่น้อยที่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญคือ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และเห็นความสำคัญของการศึกษา มีการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางการศึกษา

นอกจากนี้ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (2554: 11) ได้ทำการประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปี 2552 พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ยังมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมทั้งยังขาดความพร้อมหลายด้านในการจัดตั้งศูนย์ฯ เช่น ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ และด้านบุคลากร ซึ่งปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านมา พบว่า ยังมีปัญหาด้านคุณภาพและผู้บริหารระดับพื้นที่ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียน มุ่งแต่พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ชุมชน/ท้องถิ่น และสถานประกอบกิจการมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งข้อเท็จจริงจากการนิเทศงานของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี พบว่า ยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่หลายประการ อันเนื่องมาจากความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้างอาคาร สถานที่ และการบริหารงาน ผู้บริหารท้องถิ่น นักวิชาการศึกษา ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองและชุมชน ยังขาดความรู้ความสนใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

จากทั้งภายในและภายนอกศูนย์ฯ อีกทั้งยังไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของตนเองเท่าที่ควร (เพชรอุมา สุขเกษม, 2553: 3)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี

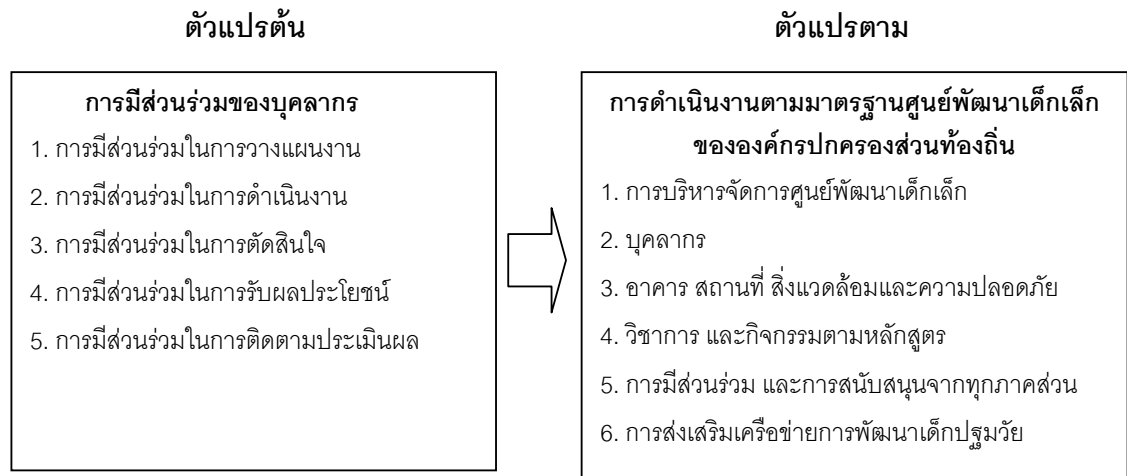
กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษาต่าง ๆ โดยเลือกตัวแปรที่มีความถี่ร้อยละ 50 ขึ้นไป สรุปได้ 5 ขั้นตอน

- 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ
- 5) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

สำหรับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2553: 4-54) ประกอบด้วย

- 1) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2) บุคลากร
- 3) อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 4) วิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
- 5) การมีส่วนร่วม และสนับสนุนทุกภาคส่วน และ
- 6) การส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรการวิจัย

1. **ตัวแปรต้น** การมีส่วนร่วมของบุคลากร ประกอบด้วย 1) การวางแผนงาน 2) การดำเนินงาน 3) การตัดสินใจ 4) การรับผลประโยชน์ และ 5) การติดตามประเมินผล
2. **ตัวแปรตาม** การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) บุคลากร 3) อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) วิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) การมีส่วนร่วม และสนับสนุนทุกภาคส่วน และ 6) การส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สมมติฐานการวิจัย

การมีส่วนร่วมของบุคลากร ประกอบด้วย 1) การวางแผนงาน 2) การดำเนินงาน 3) การตัดสินใจ 4) การรับผลประโยชน์ และ 5) การติดตามประเมินผล เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี

คำจำกัดความตัวแปรการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของบุคลากร หมายถึง ขั้นตอนที่บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในลักษณะของการวางแผนงาน การดำเนินงาน ตัดสินใจ รับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล ไม่ว่าจะผ่านทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา โดยการนำเอาความรู้ ความสามารถ และทักษะ ของบุคลากรในองค์กรมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยสังเคราะห์จากแนวคิดและทัศนะของนักวิชาการหลายท่าน ประกอบด้วย

1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี เข้ามามีส่วนร่วมวิเคราะห์ ปัญหาในลักษณะของการที่ทุกฝ่ายได้ร่วมคิด และร่วมกันค้นหาเป้าหมายขององค์กร แล้วนำข้อมูล ที่ได้มาร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรที่เกิดจากความต้องการ ของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียในกิจกรรมนั้น ๆ

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร การร่วมกันในด้านแรงงาน การบริหารงานและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ กิจกรรมต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

1.3 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ กำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ เพื่อพิจารณาหาทางเลือกในการแก้ปัญหา ที่ดีที่สุด หรือที่เหมาะสมที่สุดกับสถานการณ์ในเวลานั้น ๆ โดยอาศัยการคิดร่วมกัน การสร้างความเข้าใจร่วมกัน สามารถพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

1.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี เข้ามามีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์ด้านวัตถุ ความต้องการขั้นพื้นฐาน ผลประโยชน์ด้านสังคม คุณภาพชีวิต คุณภาพของ บริการ ความพึงพอใจ ผลประโยชน์ด้านบุคคล ความรู้สึกในคุณค่าในตนเอง และยังต้องพิจารณา ถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้น ซึ่งจะ เป็นประโยชน์และโทษต่อบุคคล และสังคมด้วย

1.5 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี เข้ามามีส่วนร่วมใน การตรวจสอบการแสดงความคิดเห็น ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ การให้ข้อเสนอแนะเพื่อ การปรับปรุงในการกำหนดนโยบาย วางแผนโครงการกิจกรรมเพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น

2. การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง มาตรฐานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยศึกษาตามกรอบมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553: 4-54) ประกอบด้วย

2.1 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐาน สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ ตามหลัก วิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชน

ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ โดยแบ่งการบริหารจัดการเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านบริหารบุคคล

2.2 บุคลากร หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยบุคลากรที่ปฏิบัติงานจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตรงตามข้อกำหนด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น

2.3 อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ที่ตั้ง อาคาร พื้นที่ใช้สอยบริเวณอาคารเพียงพอและเหมาะสม อาคารมีแสงสว่าง เสียง การถ่ายเทอากาศ ความสะอาด ปลอดภัย การติดตั้งอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย บริเวณสถานที่ประกอบอาหาร อุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสม สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกตัวอาคาร

2.4 วิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามวัยและความสามารถของเด็ก

2.5 การมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น การระดมทรัพยากร การให้คำแนะนำช่วยเหลือ การสนับสนุนงบประมาณ การประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน การชี้แจงให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง และการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม

2.6 การส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน สร้างเครือข่ายเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพ เสริมสร้างความเข้มแข็ง และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้บุคลากรเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis)

ประชากร ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี ในปีการศึกษา 2558 ประกอบด้วย 1) นายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) ผู้อำนวยการกองการศึกษา/หัวหน้าส่วนการศึกษา 4) นักวิชาการศึกษา และ 5) ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 708 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี ได้มาโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 607-610 อ้างถึงใน สุวิมล ติรพานันท์, 2556: 179) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 254 คน ประกอบด้วย 1) นายกององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) ผู้อำนวยการกองการศึกษา/หัวหน้าส่วนการศึกษา 4) นักวิชาการศึกษา และ 5) ครูผู้ดูแลเด็ก โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) กระจายตามอำเภอ ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอที่ตั้ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
บ้านคา	29	11
จอมบึง	55	20
ดำเนินสะดวก	72	26
บางแพ	40	14
บ้านโป่ง	119	43
ปากท่อ	78	28
โพธาราม	130	46
อำเภอเมือง	137	49
วัดเพลง	14	5
สวนผึ้ง	34	12
รวม	708	254

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถาม ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามค่านิยมศัพท์ตัวแปร โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และพิจารณาเฉพาะข้อที่มีค่า IOC (index of item objective congruence) ตั้งแต่ 0.67 เพื่อหาค่าความเที่ยง โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของการมีส่วนร่วมของบุคลากรเท่ากับ 0.94 และค่าความเที่ยงของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 254 ฉบับ พร้อมหนังสือถึงผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี ที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในสังกัด เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากร และระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมาย โดยผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ขอบเขตค่าเฉลี่ยตามแนวความคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2556: 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณแบบขั้นตอ (stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี

การมีส่วนร่วมของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรอยู่ระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยการมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.63) รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.61) และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในลำดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.67) ตามลำดับดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี

(n = 254)

ข้อ	การมีส่วนร่วมของบุคลากร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน	4.05	0.63	มาก	1
2.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.00	0.61	มาก	2
3.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.90	0.71	มาก	4
4.	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.83	0.67	มาก	5
5.	การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.93	0.75	มาก	3
รวม		3.94	0.59	มาก	

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี

การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.49) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ระดับมากทุกด้าน โดยวิชาการและกิจกรรม

ตามหลักสูตร อยู่ในระดับสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.55) รองลงมา ได้แก่ บุคลากร ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.56) และการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอยู่ในลำดับต่ำสุด ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับการดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี

(n = 254)

ข้อ	การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.97	0.56	มาก	3
2.	บุคลากร	4.12	0.56	มาก	2
3.	อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	3.85	0.62	มาก	4
4.	วิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4.15	0.55	มาก	1
5.	การมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	3.82	0.64	มาก	6
6.	การส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.84	0.61	มาก	5
รวม		3.96	0.49	มาก	

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (X_4) และการมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน (X_1) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอยและสามารถอธิบายความผันแปรของการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.424 ซึ่งแสดงว่าการมีส่วนร่วมของบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสามารถทำนายการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร้อยละ 42.40 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{tot} = 1.84 + 0.36 (X_4) + 0.18 (X_1)$$

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{tot} = 0.49 (Z_4) + 0.23 (Z_1)$$

ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี

(n = 254)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	2	25.63	12.81	92.28	0.00
Residual	251	34.85	0.14		
Total	253	60.48			

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	b	Beta	SEb	t	Sig.
ค่าคงที่	1.84		0.16	11.17**	0.00
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (X_4)	0.36	0.49	0.42	8.59**	0.00
การมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน (X_1)	0.18	0.23	0.04	4.08**	0.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

R = 0.651 R² = 0.424 SEE. = 0.372

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เน้นให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม โดยใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการบริหารงานจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการในศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก โดยเน้นให้ผู้ดำเนินงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการกำหนดทิศทางในการพัฒนา โดยจะต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ และลงมือทำด้วยตนเอง มิใช่เป็นเพียงแต่การให้ความร่วมมือเท่านั้น เพื่อให้การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของคัทลียา สัมพะวงศ์ (2555: 130-131) ที่พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดเทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรของสถานศึกษาตามหลักนโยบายการพัฒนาการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และได้ดำเนินการไปตามแนวนโยบายของชุมชนและผู้ปกครอง โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีบทบาท และรับทราบผลการดำเนินงานจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกือบทุกชั้นตอน

2. การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร บุคลากร การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย การส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการจัดการศึกษา และเป็นบริการทางการศึกษาขั้นต้น ที่รัฐมุ่งจัดให้ประชาชนในวัยแรกเกิด เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นการวางรากฐานการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไปในอนาคต ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้มีกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเร่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากยิ่งขึ้น ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนันท์ พิทยะภัทร์ พิษญาภา ยืนยาว และรัฐธิดา พิศาลพงศ์ (2558: 26-46) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคกลางตอนล่าง 2

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ และด้านบุคลากร พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ตามลำดับ

3. การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี เรียงลำดับตามอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร้อยละ 42.40 ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเรื่องสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐานที่กำหนดต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในหน่วยงาน และสังคม การให้บุคลากรในหน่วยงานได้มีส่วนร่วมที่สำคัญ ได้แก่ การเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น มีการประชุมร่วมกัน และปรึกษาหารือในลักษณะร่วมมือ ร่วมคิดร่วมใจ ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติ ร่วมระดมสรรพกำลังและทรัพยากร ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินและร่วมแก้ไข เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน รวมถึงการร่วมรับผลประโยชน์อันเกิดจากงาน ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจ มีขวัญและกำลังใจที่ดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพเป็นที่ยอมรับจากชุมชนก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบุคลากรในศูนย์ หากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้มาตรฐานและคุณภาพ อาจทำให้ตนเองหรือหน่วยงานเสื่อมเสียชื่อเสียงได้ อีกทั้งการได้รับความรู้และทักษะในการทำงานที่มีศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มั่นใจ และตระหนักในคุณค่าของตนเองมากขึ้น ได้รับคำยกย่องชมเชยจากชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญญภาภัก เพ็ชรประดับ และพิชญาภา ยืนยาว (2556: 5-26) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 47.60 นอกจากนี้พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนงานส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี ทั้งนี้การวางแผนงานถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเป็นการดำเนินการก่อนการปฏิบัติจริง เป็นการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการที่จะทำตามเป้าหมาย จึงต้องมีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ โดยยึดเป้าหมายเป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติงานและช่วยควบคุมการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

ซึ่งการวางแผนงานย่อมทำให้เกิดผลในการดำเนินงานสูงกว่าไม่ได้วางแผนงาน ดังนั้น การวางแผนงานจึงมีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และร่วมกันวางนโยบาย แผนงาน โครงการต่าง ๆ รวมถึงการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะสำเร็จได้ตรงตามเป้าหมายต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของวันทนา สมภักดี (2552: 15) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามผลและกำหนดวิธีการประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรลักษณ์ พลรบ (2553: 129) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า ทั้งในมาตรฐานด้านบุคลากร มาตรฐานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมาตรฐานด้านผู้เรียนส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล โดยที่การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งผลต่อมาตรฐานด้านบุคลากร และมาตรฐานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนมาตรฐานด้านผู้เรียนมีการมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมส่งผลด้วย นอกเหนือจากการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ที่ส่งผลอยู่แล้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของการบริหารทรัพยากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการ กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด ควรสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งวิทยากรในการให้ความรู้ ให้บริการแก่ชุมชน ทั้งด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และมีการประชุมชี้แจงถึงการดำเนินงานให้ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ควรสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการวางแผนงานให้มากขึ้น ซึ่งเป็นตัวแปรที่ได้ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ควรศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สรุป

การมีส่วนร่วมของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรอยู่ในระดับมากทุกด้าน และการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากทุกด้าน และการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยนี้พบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากร ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน สามารถทำนายการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี ได้ร้อยละ 42.40

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คัทลียา สัมพะวงศ์. (2555). **ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชัญญภาภัก เพ็ชรประดับ และพิชญาภา ยืนยาว. (2556, กรกฎาคม-ธันวาคม). การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1. **วารสารสังคมศาสตร์วิจัย**, 4 (2), 5-26.

- ณัฐนันท์ พิทยะภักดิ์ พิษญาภา ยืนยาว และรัฐดาว พิศาลพงศ์. (2558, มกราคม-มิถุนายน). การบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคกลางตอนล่าง 2. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 6 (1), 26-46.
- เพชรอุมา สุขเกษม. (2553). *การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพชร งามขุนทด. (2554). *การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วรลักษณ์ พลรบ. (2553). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันทนา สมภักดี. (2552). *การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *รายงานการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2551*. กรุงเทพฯ: เพลินสตูดิโอ.
- _____. (2554). *รายงานการวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2555). *กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: วี. ที. ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2548). *คู่มือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สุวิมล ตีรานันท์. (2556). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.